

P A N U :

● 90 vuotta tuulessa ja tyvenessä

Posti toi mieluisan lahjan: Oulun Purjehdusseuran 90-vuotishistoriikki. Voi, veljet, vereni tunsin kuumemmaksi, niin kuin kansalliskirjallisuutta siteeraten sanotaan. Tosin katselen purjehdusurheilua sivullisena, mutta minulla on pienen ikäni ollut aitiopaikka, varsinkin silloin kun purjehtijat ovat seilanneet Salonselällä ja erityisesti niinä monen-monina vuosina, jolloin lähtöpaikkana oli Varjakka. Olen ihaillut purjehtimista koko ikäni, olen nauttinut siitä täysin silmin, mutta varsinainen purjehtija saattaisi tähän kyllä sanoa, että "se on ku' katti, joka kyllä söisi kaloja, vaan ei kastasi käpällään". En ole koskaan omistanut purjeve, nettä, sen jälkeen kun lakkasi kiinnostamasta purjehtiminen soutuveneeseen nostetuun tilapäispurjeihin. Olen loppujen lopuksi ollut oikeassa purjeveneessä melko harvojn, kutterissa yhtä vähän kuin nostoköylissä. Mutta juhlivan seuran herra kommodori kyllä tietää, että minä en vettä pelkää. Mene tiedä, jos OPS:llä olisi ollut ohjelmassaan soutu sillä tavalla kuin sen ilmeisesti ensimmäisten sääntöjen mukaan olisi pitänyt olla, olisin hy-

vinkin joutunut peliin mukaan, sillä soutamisesta minä vojn haastaa yhtä kauan kuin purjehtija purjehtimisesta ja merimies merimatkoistaan.

Kun Juhlakirja sattui mukaani tänne Saunarannalle, on luonnollista, että ajatukseni kiertävät pääasiassa sivuasioloita muistellen. Muistelen omia purjehtijatovereitani, joista tulevat erikoisesti mieleen Aimo Inkilä ja Salovaaran pojat, Jorma ja Martti, joille meri oli henki ja elämä. Ja vapaus elämää kalliimpi...

Omat ensimmäiset purjehdusmuistoni oikeassa purjeveneessä liittyvät tämän rannan aikanaan kuuluisaan Sorsanpoikaan, joka oli kaksimastoinen nostoköylinen. Sen herra ja hidalgo oli aina auks ja iloinen Flinkmanin Arne, josta sitten tietenkin tuli merikapteeni. Flinkmanit asuivat naapurissani kauniisti koristellussa huvilassa, jonka sitten myöhemmin opin tietämään Pikisaaren tihentöörin Karl Löfjelmin metsästysmajaksi. Ilokseni löydän historiallisesta Löfjelmin kuvan ja luen, että hän on ollut seuran toinen kommodori eli ylläpäällikkö, niin

kuin silloin sanoivat. Ensimmäisenhän oli silloinen Oulun merikoulun johtaja Alfred Ekholm, joka valokuvassa aina hymyilee parhainta sisänsä.

Löfjelmin nimen löytyminen sai minut katsomaan, onko näillä Saunarannan asuttajilla ehkä muillakin ollut osa tai arpa Purjehdusseuran asioissa. Ja löytyyhän sieltä maanmainio Arne Högstén, kommodori 1915–1918. Kirjan alussa olevat kommodorien, varakommodorien, sihteereiden ja rahastonhoitajien luettelot ovat minusta kiinnostavia. Vaikka minulle ovat henkilökohtaisesti tuttuja vasta tämän vuosisadan ihmiset, purjehtijoista puheellen kaikkein tutuin Lagerbohm pappi, merimies henkeen ja vereen, niin niminä ovat kovin tuttuja monet muutkin. Kas, he ovat vuosisadanloppu: ja sataluvun taitteen Oulun kaupan ja merenkulun ja yksi ja toinen vähän muunkin kulttuurin "meneviä miehiä", Snellmaneja, Juustisia, Fellmaneja, Åströmejä, Castréneja, Antelleja... Rupesin kaipaamaan Franzéneita, nimenomaan yhtä määrättyä Franzénia. Ensin löysin kauppaneuvos F. J. Franzénin, joka näyttää kuuluneen ensimmäisen 1882 järjestetyn kilpapurjehduksen tuomaristoon yhdessä merikapteeni Ekholmin ja varakonsuli J. F. Svendelinin kanssa. Mutta sitten: sen kilpapurjehduksen voitti merikapteeni Georg Franzénin vene. Kapteeni sai palkinnokseen uushopeisen kannun, sokeriastian ja kermanekan. Georg eli Jori Franzén asui silhen aikaan Ulko-Varjakassa, asui kesätalvet, sillä niin

neuvoksen poika ja merikapteeni kuin olikin, oli hän ammatiltaan maanviljelijä ja kalastaja. Sittemmin rakensii hän tuohon Varjakanenälle komean Vanhan Varjakan, myöhemmin sitten punaisena ja valkonurkkaisena rannankomistuksena jok'ikiselle Oulun purjehtijalle tutuksi tulleen talon, jonka omistajana hän sitten kuoliin.

Mahtaisikohan Paul GeorGIN-poika Franzénilla olla kuvaa isänsä purjeveneestä! Sen nimi kokokomeudessaan oli — "Silahka"!

Oulun Purjehdusseuraa pidettiin yhteen aikaan "ruottinkielisten" seurana. Miten lie, suomen kielellä se ainakin on perustettu, toteaa historiikki kirjoittaja, lehtori Jarmo Lehtinen, eikä kielikysymys varmastiakaan enää aikoihin ole ollut jos koskaan este, jos ehkä joskus enakkoluulo. Purjehdusurheilua on pidetty, tiedän, herrojen hupina. Tämäkään ei koskaan ole pitänyt täysin paikkaansa, sillä tiedän, että kun polka tai nuorimies — ja joskus tyttökkin — on saanut purjehduskärpäsen pureman, se on kyllä ollut sellainen purema, että paatti on pitänyt tehdä vaikka itse. Kunnianarvoisan Purjehdusseuran kilpikumppanit, Oulun Merenkävijät ja Oulun Työväen Pursiseura, ova! jo kymmeniä vuosia purjehtineet demokraattisesti 90-vuotiaan sekä rinnalla että joskus edelläkin.

Nisse hoi ja kumppanit, nostan vanhan aironi kunniantekoaseen-
toon.